

TERÜLETFEJLESZTÉS 2. (2014–2020)

- A területfejlesztési politika az Európai Unió egyik kiemelt területe, mely a tagállamok hatáskörébe tartozik.
- 2014–2020 között kevesebb pályázatot támogatnak, de azok a tervek szerint koncentráltabbak és integráltabbak lesznek.
- Magyarországon a területfejlesztés több területi szinten valósul meg.
- A 2014–2020-as uniós költségvetés szerint a kohéziós politika 325 milliárd eurót ruház be a tagállamokba.
- Az Országos Területfejlesztési Tanács helyett létrejön az Országos Területfejlesztési Érdekegyeztető Fórum.
- 2014. január 1-jétől megszűnt a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, a források felhasználását a Miniszterelnökség koordinálja.
- Sokkal nagyobb hangsúlyt kapnak a helyi közösségek: a megyék, a megyei jogú városok; legkésőbb 2017 végétől pedig a városok és a vidéki térségek is.

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete bemutatja a hazai és az Európai Unió területfejlesztés jövőjét, a 2014–2020 közötti időszak terveit, menetét, alapul véve a legfontosabb hazai jogszabályokat. Kitér az országos, a megyei, valamint a járási szintű területfejlesztés legfontosabb jellemzőire, illetve érintőlegesen vázolja a 2030-as fejlesztés alapjait is.

A területfejlesztés fogalma és célja

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló [1996. évi XXI. törvény](#) (a továbbiakban Tftv.) szerint a területfejlesztés az országra, valamint térségeire kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása, valamint rövid, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben.

A területfejlesztés célja többek között:

- a szociális piacgazdaság kiépítésének elősegítése;
- a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése;
- az innováció térbeli terjedésének elősegítése;
- a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása;
- az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló jelentős területi különbségek mérséklése;
- és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

EURÓPAI UNIÓS TERÜLETFEJLESZTÉS 2014–2020.

Partnerségi Megállapodás

A kormány 2014. február végén benyújtotta az Európai Bizottságnak az **Európai Unió 2014 és 2020 közötti költségvetési ciklusára vonatkozó Partnerségi Megállapodást**, amely lehetővé teszi a Magyarországnak szánt **10 500 milliárd forintos forrás** megnyitását.

A Partnerségi Szerződés keretében vállaltak megvalósítására vonatkozóan **operatív programokat (OP)** kell kidolgozni. Amíg 2007-2013-ban 14+1 nagy operatív program valósult meg, addig **2014–2020-ban 7+2 OP** lesz. Kevesebb pályázatot támogatnak, de azok a tervek szerint koncentráltabbak és integráltabbak lesznek. Újításként nagyobb arányban lesznek visszatérítendő támogatások is.

2011-ben a magyar elnökség alatt elfogadták a felülvizsgált új, [Területi Agenda 2020](#) elnevezésű dokumentumot, amely aktualizálta az EU fejlesztésének területi prioritásait és a szükséges intézkedéseket.

A területfejlesztés fontos eszközeként területi fejlettségi alapon juttatnak forrásokat az elmaradott régióknak. Ennek hatékony megvalósítása céljából alakították ki a Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúráját (franciául Nomenclature d'Unités Territoriales Statistiques), a **NUTS-rendszert**, amely az EU területét hierarchikusan, közigazgatási-statisztikai területi szintekre bontja le. Ez alapján történik a támogatásra jogosult régiók kijelölése.

A **NUTS-szintek** lakosságszám szerinti besorolása:

Szint	Alsó határ	Felső határ
NUTS 1	3 millió	7 millió
NUTS 2	800 000	3 millió
NUTS 3	150 000	800 000

Az EU a régiók között fennálló gazdasági, szociális és területi egyenlőtlenségek mérséklésére 2007 és 2013 között összesen 347 milliárd eurót fektet be, ami az EU költségvetésének több mint egyharmadát jelenti.

Ha a 2014–2020-as pénzügyi keretterv elfogadásra kerül, a kohéziós támogatások továbbra is az EU költségvetésének harmadát (322 146 millió euró) teszik ki, amelyből hazánk (2011-es áron számolva) 20 427 millió euró támogatáshoz juthat.

A 2014–2020-as pénzügyi keretterv alapján az EU régiói közül három kategóriában részesülnek támogatásban:

- **a kevésbé fejlett régiók**, ahol az egy főre jutó GDP az uniós átlag 75 százaléka alatt marad;
- **az átmeneti régiók**, ahol az egy főre jutó GDP az EU 27 tagállama átlagának 75 és 90 százaléka között van;
- **a fejlettebb régiók**, ahol az egy főre jutó GDP meghaladja az EU 27 átlag GDP 90 százalékát.

A fejlesztési támogatásokat az **Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)**, az **Európai Szociális Alap (ESZA)** és a **Kohéziós Alap** kereteiből lehet lehívni.

Országos szint

A területfejlesztés tagállami hatáskörbe tartozik, ennek alapját Magyarországon a Tftv., valamint az [Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció](#) jelenti. A koncepció célja, hogy az ország fejlesztési-területfejlesztési politikája, a területi tervezés és az ebből eredő szabályozás összefüggő, egységes rendszert alkosson. Az elfogadott koncepció Magyarország fejlődését hosszú távon 2030-ig határozza meg. Illeszkedik az EU 2020 Stratégia és a Nemzeti Reform Program vállalásaihoz és megalapozza a 2014–2020 közötti EU-s tervezési és költségvetési időszakokra készülő tervdokumentumokat, és a nemzeti célú források felhasználását.

2014-ben a területi önkormányzatokhoz kerülnek a regionális fejlesztési ügynökségek, az Országos Területfejlesztési Tanács helyett pedig létrejön az **Országos Területfejlesztési Érdekegyeztető Fórum** a Tftv. módosításával. A szervezet feladata elsősorban az önkormányzati és kormányzati törekvések összehangolása, a területfejlesztési politika hatékony alakítása érdekében.

A **Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal** (NTH) a hazai terület- és várospolitikai, valamint a területfejlesztési és fejlesztéspolitikai tervezés és értékelés egyik szakmai műhelye. A 2014–2020-as európai uniós tervezési folyamat résztvevőjeként az NTH feladata a területi szereplők felkészítése a fejlesztési források hatékony felhasználására.

2014. január 1-jétől **megszűnt a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség**. A regionális fejlesztési ügynökségek a megyei központ irányítása alá kerültek. Az uniós fejlesztési programok végrehajtása a szaktárcákhoz kerül, míg a források felhasználását a Miniszterelnökség koordinálja.

Ennek keretében a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) Tervezéskoordinációért Felelős Államtitkárságával együttműködve – módszertani útmutatókkal, fórumok szervezésével, konzultációkkal, szakértői támogatással – segíti azt a 2012 végén indult területi tervezési folyamatot, amelynek eredményeként Magyarország megyei és megyei jogú városai 2014 végére meg tudják határozni azokat a legfontosabb fejlesztési elképzeléseket, beruházásokat, melyeket uniós forrásból szeretnének megvalósítani az elkövetkező időszakban.

Megyei tervezés

A megyék a Tftv. alapján területfejlesztési koncepciót és területfejlesztési programot készítenek. A 2014–2020-as tervezés tekintetében a megyék elsősorban a **Terület- és Településfejlesztési Operatív programban (TOP)** megvalósuló fejlesztésekhez készítik elő megyei szintű gazdaságfejlesztési részprogramokat. Ezen kívül a helyi szintű tervezésben összefogják a kistérségi fejlesztési részprogramok elkészítését.

A **megyei területfejlesztési koncepciók** azzal a céllal készülnek, hogy kijelöljék a megyék lehetséges kitörési pontjait, meghatározzák a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni.

A **megyék** a tervezés során összesen **450 milliárd forinttal**, a **22 megyei jogú város 220 milliárddal**, a **kistérségek 330 milliárddal** kalkulálhatnak majd.

Magyarország régiói

NUTS 1 nagyregió	NUTS 2 tervezési- statisztikai regió	NUTS 3 megye
Közép-Magyarország	Közép-Magyarország	Budapest és Pest megye
Dunántúl	Közép-Dunántúl	Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém
	Nyugat-Dunántúl	Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala
	Dél-Dunántúl	Baranya, Somogy, Tolna
Alföld és Észak	Észak-Magyarország	BAZ, Heves, Nógrád
	Észak-Alföld	Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg
	Dél-Alföld	Bács-Kiskun, Békés, Csongrád

Járási szintű tervezés

A megyei területfejlesztési részdokumentum egyik fejezetét a megyében található városok és térségeik (kivéve: megyei jogú városok) vonatkozásában megfogalmazott **integrált járási fejlesztési részprogramok** képezik.

A megyék feladata az, hogy minden egyes megyében található járasok vonatkozásában kijelöljenek 1–1 db integrált járási fejlesztési részprogramot, amely legalább 5–8 db projektsomagból áll. E járási fejlesztési projektsomagok városfejlesztési TOP tématerületenként állhatnak egy integrált projektből a 7

éves forráskeretre, de tartalmazhatnak több projektből álló ütemezett fejlesztéseket is.

VÁRHATÓ EREDMÉNYEK 2030-RA

A **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** megvalósítása is hozzájárul ahhoz, hogy Magyarország tizenhat éven belül Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központjává válhasson. A koncepcióban meghatározott lépésekkel csökkenhetnek a területi egyenlőtlenségek, felgyorsulhat a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, **2030-ig szóló** átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében **tizenhárom specifikus célt**, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz

meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A dokumentum átfogó fejlesztési célokat fogalmaz meg 2030-ig:

- az értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődést;
- a fenntartható térszerkezet kialakítását;
- a magyar népesség csökkenésének belátható időn belüli megállítást;
- az egészséges, megújuló társadalom kialakítását;
- a természeti erőforrások, értékek megőrzését;
- a környezet védelmét.

Az Operatív Programok indikatív forrásallokációja

Operatív program	Indikatív forrás- allokáció (%)	Indikatív forrásallo- káció (Mrd HUF)
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP	39,40%	2869,7
Terület és Település- fejlesztési OP	16,15%	1175,3
Versenyképes Közép- Magyarország OP	3,55%	259,6
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP	10,94%	796,8
Környezeti és Ener- getikai Hatékonyság	14,77%	1075,8
Integrált Közlekedés- fejlesztési OP	13,69%	997,1
Végrehajtási Koor- dinációs OP	1,50%	109,3

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal

Források:

- [1/2014. \(I. 3.\) OGY hat.](#) a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról
- [Az Európai Unió regionális politikája](#)
- Az Európai Unió költségvetése ([összefoglaló](#))
- [Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal](#)
- [Járások információs portálja](#)
- [Regionális politika](#) (kormányzati oldal)
- Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal: [Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamatok kidolgozásához](#)
- Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer ([TER](#))
- Hegedűs Zsuzsa: 2014-2020-ban sok minden máshogy lesz... – [Heti Válasz Online, 2013. november 14.](#)
- Mészáros Bálint: Változik az uniós források elosztása – [Magyar Narancs Online, 2013. február 7.](#)
- [Infojegyzet 2013/37.](#) Területfejlesztés

Készítette: Dr. Aczél-Partos Adrienn
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.